

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa Miejskich Wodociągów i Oczyszczalni Sp. z o.o. w G.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
w przedmiocie odmowy wydania świadectwa pochodzenia ,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 sierpnia 2015 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 21 lipca 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 marca 2014 r., Sąd Apelacyjny odrzucił zażalenie Prezesa Urzędu Energetyki (Prezes Urzędu) na postanowienie SOKiK z 23 września 2013 r., uchylające postanowienie Prezesa Urzędu w przedmiocie odmowy wydania świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji. Odrzucając zażalenie Sąd drugiej instancji uznał je za niedopuszczalne, ponieważ postanowienie SOKiK nie kończy postępowania w sprawie.

Postanowienie to Prezes Urzędu zaskarżył zażaleniem do Sądu Najwyższego. Zażalenie to zostało odrzucone przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z 21 lipca 2014 r. jako niedopuszczalne, ponieważ zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji

odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zgodnie z art. 394¹ § 2 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego w sprawach kasacyjnych przysługuje także na postanowienia Sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c. oraz postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego postanowienie SA z 18 marca 2014 r. jest orzeczeniem niezaskarżalnym, ponieważ nie należy do żadnej kategorii z enumeratywnie wymienionych postanowień w art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c., a w szczególności jest wydane na skutek rozpoznania zażalenia, wobec czego nie jest zaskarżalne zażaleniem do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 marca 2014 r., II CZ 100/13).

Prezes Urzędu zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego z 21 lipca 2014 r. zażaleniem, zarzucając naruszenie art. 394¹ § 2 k.p.c. Odwołując się do postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2012 r., II CZ 59/12 Prezes Urzędu podnosi, że zażalenie należało uznać za dopuszczalne na mocy art. 394¹ § 2 k.p.c., ponieważ Sąd Apelacyjny wydając postanowienie z 18 marca 2014 r. nie rozpoznał zażalenia Prezesa Urzędu merytorycznie.

W piśmie przygotowawczym złożonym w trybie art. 207 § 3 k.p.c. Prezes Urzędu powołał się na konieczność rozstrzygnięcia problemu prawnego, czy przysługuje zażalenie do Sądu drugiej instancji na postanowienie wydane przez SOKiK w przedmiocie uchylenia postanowienia Prezesa Urzędu rozstrzygającego o odmowie wydania świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zażalenie nie ma uzasadnionej podstawy.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2010 r., III SZP 3/09 „Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpoznaniu na podstawie art. 479⁴⁶ pkt 2 k.p.c. zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki odmawiające wydania świadectwa pochodzenia energii elektrycznej, o którym mowa w art. 91 ust 1 ustawy z dnia 10

kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.), wydaje orzeczenie w formie postanowienia, na które przysługuje zażalenie, jeżeli jest to postanowienie kończące postępowanie w sprawie". W uzasadnieniu uchwały zaskarżalność postanowień SOKiK w sprawach o wydanie świadectw pochodzenia energii z kogeneracji powiązano z art. 394 § 1 k.p.c., zgodnie z którym zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego przyjęto, że „nie można odmówić charakteru „postanowienia kończącego postępowanie w sprawie” każdemu postanowieniu wydanemu przez Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu w przedmiocie odmowy wydania świadectwa pochodzenia z kogeneracji". Postępowanie zainicjowane wniesieniem zażalenia na przedmiotowe postanowienie organu regulacji energetyki nie dotyczy kwestii wypadkowej. Przedmiotem postępowania w sprawie, w której powstało rozstrzygane zagadnienie prawne, jest spór między przedsiębiorstwem energetycznym a Prezesem Urzędu dotyczący tego, czy miało miejsce konkretne zdarzenie - wytworzenie przez przedsiębiorstwo energetyczne we wskazanym przedziale czasu określonej ilości energii w źródle energii spełniającym warunki, od których przepisy Prawa energetycznego i aktów wykonawczych uzależniają wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji. W konsekwencji postanowienie Sądu Okręgowego oddalające zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu w przedmiocie odmowy wydania świadectwa pochodzenia albo uwzględniające takie zażalenie i zmieniające postanowienie Prezesa Urzędu, kończy postępowanie w sprawie, jaką jest spór między przedsiębiorstwem energetycznym a Prezesem Urzędu dotyczący tego, czy Prezes Urzędu miał obowiązek wydać przedsiębiorstwu energetycznemu świadectwo pochodzenia energii o określonej treści. Ponadto, Sąd Najwyższy odwołał się do zasady dwuinstancyjności postępowania oraz przyjął, że „akceptacja poglądu, zgodnie z którym każde postanowienie wydawane przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie z zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu w przedmiocie odmowy wydania świadectwa pochodzenia z kogeneracji nie może być zaskarżone zażaleniem, równałaby się naruszeniu tej zasady".

Zdaniem Sądu Najwyższego w obecnym składzie ani sentencja, ani uzasadnienie nie wyłączają wprost z katalogu zaskarżalnych postanowień SOKiK postanowienia uchylającego postanowienie Prezesa Urzędu. Co więcej, w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się już pogląd, wyartykułowany wprost w postanowieniu z 10 listopada 2010 r., III SK 30/10 (a pośrednio w przywołanych w jego uzasadnieniu wyrokach Sądu Najwyższego), zgodnie z którym uchylenie rozstrzygnięcia organu regulacyjnego kończy sądowe postępowanie w sprawie.

Jednakże, przedmiotem oceny przy rozpoznaniu zażalenia nie jest problem przysługiwania zażalenia od postanowienia Sądu Okręgowego z 23 września 2013 r., którym Sąd ten uchylił postanowienie Prezesa Urzędu w przedmiocie odmowy wydania świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji, lecz dopuszczalność wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające zażalenia na postanowienie Sądu pierwszej instancji.

Zgodnie z art. 398¹ § 2 k.p.c. „w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹, a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji”.

Pod rządami art. 394¹ § 2 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji ma charakter wyjątkowy, zostało bowiem dopuszczone wyłącznie na wydane w „sprawach kasacyjnych” postanowienia kończące postępowanie w sprawie, z wyraźnym wyłączeniem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2015 r., II CZ 84/14). Ponieważ przepis ten wprowadza wyjątek od zasady, że zażalenie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od orzeczeń sądu pierwszej instancji, nie powinien być interpretowany w sposób rozszerzający. Dlatego od postanowienia sądu drugiej instancji odrzucającego zażalenie wniesione na postanowienie sądu pierwszej instancji będzie przysługiwało zażalenie do Sądu Najwyższego, jeżeli jest to orzeczenie kończące postępowanie w sprawie i zostało wydane w sprawie, w której

przysługuje prawo wniesienia skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 lutego 2015 r., V CZ 107/14).

Powyższych założeń nie zmienia przywołane w uzasadnieniu zażalenia postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lipca 2012 r., II CZ 59/12. W orzeczeniu tym wyjaśniono, że przewidziane w art. 394¹ § 2 k.p.c. ograniczenie dopuszczalności zażaleń do Sądu Najwyższego na postanowienia Sądu drugiej instancji obejmuje zażalenia na postanowienia wydane w wyniku rozpoznania przez Sąd odwoławczy zażalenia na postanowienie Sądu pierwszej instancji. Sąd Najwyższy podziela w pełni pogląd wyrażony w uzasadnieniu tego postanowienia, zgodnie z którym „wydanie postanowienia Sądu drugiej instancji odrzucającego zażalenie jako niedopuszczalne nie może być utożsamiane z wydaniem postanowienia po rozpoznaniu zażalenia w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c., ponieważ rozpoznanie zażalenia polega na dokonaniu merytorycznej oceny jego zasadności wyrażonej w formie właściwej decyzji jurysdykcyjnej. Takiego charakteru nie ma natomiast postanowienie odrzucające zażalenie, ponieważ skutek uznania przez Sąd jego niedopuszczalności nie podlegało ono rozpoznaniu przez ten Sąd. Rozpoznania zażalenia nie można utożsamiać z dokonaniem formalnej oceny dopuszczalności tego środka zaskarżenia”. Prezes Urzędu nie zauważa jednak, że podstawowym wstępnym warunkiem dopuszczalności zażalenia, o którym mowa w art. 394¹ § 2 k.p.c. jest kasacyjny charakter sprawy, w której wydano skarżone postanowienie kończące postępowanie. Tymczasem sprawy o wydanie świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji nie mają kasacyjnego charakteru, jak wynika z uchwały Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2010 r., III SZP 3/09.

Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji oraz enumeratywnie wymienionych w tym przepisie postanowień kończących postępowanie w sprawie. Przepis art. 479⁵⁶ § 2 k.p.c., zgodnie z którym „Skarga kasacyjna od orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia” nie modyfikuje tej ogólnej zasady. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z 21 września 2006 r., II PZ 33/06 przepis art. 398¹ § 1 k.p.c. ma zastosowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki, gdyż nie wyłącza go szczególna regulacja art. 479⁵⁶ § 2 k.p.c. Dlatego skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej

instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. W tym ujęciu przepis art. 479⁵⁶ § 2 k.p.c. uniezależnia jedynie dopuszczalność skargi kasacyjnej od wartości przedmiotu zaskarżenia, a nie rozstrzyga o dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej od każdego orzeczenia Sądu drugiej instancji (wyroku lub postanowienia).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

eb